

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 2013

I. Uwagi wstępne

Rok sprawozdawczy nie był z wielu powodów najłatwiejszym, w którym to realizacja wielu podstawowych zadań przebiegała bezproblemowo. Złożyło się na to kilka czynników:

- budżet zmniejszony w kwotach bezwzględnych, a po uwzględnieniu inflacji oraz wzrostu cen głównie czasopism relatywnie znacząco już niższy niż w latach poprzednich,
- całoroczna blokada etatów, która nie pozwalała – przy braku jakichkolwiek założeń strategicznych w tym zakresie – prowadzić racjonalnej polityki zatrudnienia,
- równoczesne działanie na terenie BU kilku zespołów audytorów, kontrolerów,
- pogorszające się ogólne warunki funkcjonowania uczelni (spadająca liczba studentów, zmniejszająca się dotacja czy ogólniej środki na finansowanie nauki,
- zmiany wynikające z deregulacji zawodu.

Pomimo wskazania głównych problemów i kilkunastu mniejszych, oraz niekorzystnych okoliczności, w wielu zakresach działania nie można mówić o żadnych oznakach regresu czy rysowaniu się względnie trwałych, niekorzystnych tendencji. Mniej natomiast w stosunku do lat poprzednich można wskazać obszarów znaczących sukcesów.

Nie dokonano żadnych zamian w organizacji, ale przygotowano wstępnie kilka założeń w tym zakresie, które były przedmiotem dyskusji głównie z audytorami opracowującymi nowe modele procesowe, mające na celu optymalizację przebiegu realizowanych zadań. Propozycje te będą zapewne wprowadzane w życie w roku 2014 i być może następnym.

Przy niezmiennym się katalogu zadań i usług, a równocześnie przy np. wzmożonym wpływie w gromadzeniu oraz kontynuowanych działaniach na rzecz retrokonwersji zasobu, a także związanych z budowaniem własnych zasobów elektronicznych i rozbudową kafeterii zadań o charakterze kulturalnym, ilość i natężenie wykonywanych prac było wyższe, gdyż były one realizowane przez skromniejszy zasób pracowników.

Sytuacja finansowa była minimalnie gorsza rozpatrując ten problem w perspektywie udziału budżetu BU w budżecie uczelni, jak i relatywnej wysokości środków pozostających do wykorzystania. Szczególnie dotkliwie okazało się przyznanie znacznie niższej kwoty od wnioskowanej, a opartej na znajomości kosztów zakupu czasopism i baz danych będących wynikiem przeprowadzonego przetargu. Źle zostały także oszacowane przez Dział Płac wysokości środków na uposażenie. Spowodowało to przekroczenie budżetu o 6%, co zdarzyło się pierwszy raz od kilkunastu lat.

Wzorem lat poprzednich staraliśmy się o uzyskiwanie środków zewnętrznych, odnosząc w tym względzie duży sukces. Samodzielnie pozyskaliśmy bowiem przeszło 1 mln złotych.

Ogromne zamiany dokonały się w zakresie gromadzenia zbiorów. Wpływ ogólny w jednostkach ewidencyjnych był wyższy o 77%, a wpływ do zbiorów o przeszło 155%. Stało się to wynikiem głównie zakupu dużej kolekcji e-book'ów. Utrzymano jednak także na poziomie roku ubiegłego ilościowo zakup książek tradycyjnych. Jednakże na zakup ich oraz zbiorów specjalnych przeznaczono mniejsze kwoty. Łącznie więc na realizację podstawowego celu jakim jest gromadzenie zbiorów przeznaczono o przeszło 25% mniej środków, uzyskując ilościowo doskonały wynik. Zdawać sobie musimy sprawę z tego, że w takim kierunku pójdzie organizacja dostępów do zasobu, choć nie należy zakładać eliminacji zakupów zbiorów tradycyjnych. Konsekwencje zmian w organizacji do dostępów do zasobów widać w udostępnianiu.

Jednakże należy zwrócić uwagę na to, że w roku 2014 konieczne będzie zweryfikowanie zasady odpłatności za pozyskiwane zasoby. Biblioteka będzie musiała zapewne zrezygnować z ponoszenia kosztów, rozpisując je na wydziały, co jest zgodne z dążeniem władz uczelni do przypisywania kosztów jednostkom, dla których są one ponoszone. Do roku sprawozdawczego np. zakup e-book'ów realizowany był z budżetu Biblioteki.

W opracowaniu zbiorów utrzymano kilka nadrzędnych zasad, wypracowanych w latach ubiegłych:

- opracowania na bieżąco wszystkich wpływów,
- retrokonwersji starego zasobu,
- aktywnej współpracy z NUKATem w zakresie napełniania go tak opisami bibliograficznymi jak i hasłami wzorcowymi.

Wyniki w zakresie opracowania uznać należy za satysfakcjonujące. Dokonano wyraźnego postępu w retrokonwersji zasobu Kasier Wilhelm Bibliothek. Zadanie to, a także retrokonwersję zbiorów specjalnych, będziemy kontynuować w latach następnych. W zakresie współpracy z NUKATem utrzymaliśmy nadal wysoką pozycję mierzoną ilością wprowadzanych doń opisów i haseł wzorcowych.

W zakresie zbiorów specjalnych dążono do ich systematycznego wzbogacania, co mimo zmniejszonych środków udało się zrealizować na zadawalającym poziomie. Niepokoją w tym kontekście zmiany prawne wprowadzone w zakresie Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Biblioteka Uniwersytecka na mocy tych przepisów straciła prawo do określania najcenniejszej części swego księgozbioru tym mianem. I to po wielu latach podejmowania wielkich wysiłków finansowych, inwestycyjnych, a także pracy merytorycznej i fizycznej związanej z jego wydzieleniem, opracowaniem i zapewnianiem warunków jego udostępniania. W roku 2014 należy się zastanowić co z tymi wydzielonymi zasobami uczynić.

Nadal chlubimy się wysokim poziomem kontroli zasobu, co skutkuje wzrostem poziomu jego uporządkowania, a co za tym idzie, zmniejszeniem ilości niezrealizowanych zamówień czytelniczych z powodu stwierdzenia względnego czy bezwzględnego zagubienia poszukiwanych materiałów.

Nie uległa zmianie sytuacja w zakresie przechowywania zasobów, choć w tym aspekcie jako ważne elementy realizacji długofalowej polityki należy wskazać:

- uzyskanie ok. 400m² terenu na działce przylegającej do działki BU, co zapewni w przyszłości możliwość budowy ostatniego, zamykającego kompleks skrzydła,

- złożenie wniosku o środki na sfinansowanie planów architektonicznych i technicznych wspomnianego skrzydła, które przeznaczone mają być na powiększenie powierzchni magazynowej oraz umieszczenie na jego parterze Oddziału Digitalizacji.

Z zadowoleniem przyjęliśmy także propozycję władz uczelni dotyczącą przejęcia pomieszczeń magazynowych w obecnym Col. Historicum, po wyprowadzeniu się tego wydziału na Morasko.

W zakresie bezpośredniej i pośredniej ochrony zbiorów wskazać należy na wzbogacenie Pracowni Restauracji oraz Pracowni Digitalizacji nowym sprzętem, co pozwoli zintensyfikować prowadzone na tych polach działania. Mniejsze środki finansowe nakazują nam zmniejszyć w zakresie konserwacji współpracę z zewnętrznymi podmiotami, a tym samym zwiększać zakres samodzielnie wykonywanych prac zabezpieczająco-konserwatorskich.

Udostępnianie zbiorów tradycyjnych delikatnie spadło, co w dużej części tłumaczy kilkumiesięczne zamknięcie pomieszczeń wypożyczalni z uwagi na ich remont. Bez wątplenia jednak w roku 2014 należy zastanowić się, wypracować i wprowadzić w życie wiele zmian w zakresie funkcjonowania agend udostępniania. Wniosek taki jest nie tylko skutkiem wspomnianego spadku, ale i zauważalnych - wywoływanych także przez bibliotekę - zmian w zakresie przechodzenia użytkowników na korzystanie z e-zasobów jak i świadomością niemożności dalszego finansowania pracy pracowników w godzinach ponadnormatywnych.

Wspominane już poprzednio udostępnianie elektroniczne wzrosło. Odnotowano ich już przeszło 2,8 mln udostępnień, co stanowi 85% wszystkich z nich. Taki wynik jest jednak nie tylko rezultatem zmiany przyzwyczajzeń czytelników, ale dalszej dbałości Biblioteki o tworzenie zachęcających do tego warunków. Zaliczyć do nich należy nie tylko wspomniane zwiększone zakupy dostępów do e-zasobów, ale także rozwój własnych zasobów elektronicznych (WBC i AMUR), dążenie do poprawności funkcjonowania multiwyszukiwarki jak i oddanie do dyspozycji użytkowników dostępu elektronicznego do zeskanowanego starego katalogu kartkowego.

Można założyć, że zmiany te są wynikiem wielu wysiłków włożonych w szkolenia, różnicowanie form i sposobu ich prowadzenia (kierowanie do różnych grup, opracowanie szkolenia e-learningowego) jak i akcji promocyjnych, działań marketingowych. Rok 2013 był nadzwyczaj bogaty jeśli spojrzymy na ilość przeprowadzonych działań kulturalnych, popularnonaukowych, oświatowych, edukacyjnych. Zorganizowano ich łącznie przeszło 50. Było to wynikiem świadomej działalności ukierunkowanej na pokazanie BU i jej zasobów oraz usług szerszej niż dotąd grupie ich odbiorców. To z kolei wpisywało się w założenia strategii Uczelni w tym zakresie. Ten kierunek zmian, mimo że nie jesteśmy de facto biblioteką publiczną, będzie rozwijany. Musimy je rozwijać jako instytucja, ale także w ramach działań inicjowanych przez SBP, czy jako indywidualnych propozycji poszczególnych pracowników.

Wspomniane propozycje nie ograniczały się w roku sprawozdawczym tylko do organizowania wydarzeń powodujących zwiększenie ilości osób odwiedzających gmach biblioteki. Bardzo rozwijała się usługa Zaproponuj kupno książki, której celem jest pozyskanie do zbiorów książek wskazanych przez czytelników, na ich konkretne zamówienie. Rozwinęła się także zaproponowana w końcówce roku poprzedniego usługa LIBSMART COPY, czyli w pełni zautomatyzowanego systemu składania i realizacji zamówień na digitalizację artykułów, czy fragmentów tekstów. Wyżej wymieniona usługa oraz nadal doskonale funkcjonujący system Zapytaj bibliotekarza zwiększają zaufanie do BU jako partnera, szybko, sprawnie, zawsze o najwyższej jakości realizującego różnorodne potrzeby użytkowników.

Cieniem na działaniach kładły się zmiany wynikające z deregulacji zawodu, co skutkuje nie tylko uderzeniem w budowanie ścieżki rozwoju indywidualnego każdego z pracowników, ale także realizacja przyjętych zasad budowy Biblioteki jako organizacji uczącej się.

II. Organizacja

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej w okresie sprawozdawczym nie uległa zmianie, choć w trakcie przeprowadzanego audytu prowadzono wstępne prace związane z dokonaniem dalszych jej korekt.
2. Rada Biblioteczna odbyła 2 posiedzenia opiniując sprawozdanie roczne i omawiając m.in.: problemy deregulacji zawodu bibliotekarza oraz sprawy personalne.
3. Dyrektor wydał 3 zarządzenia wewnętrzne dot.: polityki zarządzania zasobami w systemie biblioteczno-informacyjnym UAM; zasad i trybu prowadzenia selekcji retrospektywnej z księgozbioru głównego, a także powołania zespołów problemowych.
4. Wykorzystanie etatów:

Grupa pracownicza	Liczba etatów 2012	Liczba etatów 2013
- bibliotekarze dyplomowani	24	25
- służba biblioteczna	125,66	125,66
- inżynierijno-techniczni	8	8
- administracja	5	5
- obsługa	27,75	28,25
Razem	190,41	191,91

Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej nie zmienił się zasadniczo w porównaniu z rokiem poprzednim, choć nie był w pełni wykorzystany. Zatrudnionych w BU było 196 osób – 61 mężczyzn (31%) i 135 kobiet (69%).

Struktura wykształcenia kadry:

Wykształcenie	Ilość osób 2012	%	Ilość osób 2013	%
- wyższe	126	64,6%	132	67,3%
- średnie biblioteczne	6	3,1%	6	3,0%
- średnie	27	13,8%	22	11,1%
- zasadnicze	25	12,8%	24	12,1%
- podstawowe	11	5,6%	13	6,5%

Działania Biblioteki wspomagali wolontariusze.

5. Absencja chorobowa wraz z opieką i urlopami macierzyńskimi wyniosła na 1 osobę 14,7 (2012 - 16,5) dnia.

6. W roku sprawozdawczym przeprowadzono regulację uposażeń podstawowych zgodnie z założeniami ogólnouczelnianymi realizującymi wytyczne MNiSzW, awanse ograniczając do pojedynczych osób.

Średnia płaca brutto - bez premii - wynosiła dla:

- bibliotekarzy dyplomowanych 3.443,27 (2012- 3. 215, 25)zł
- służba biblioteczna 1.905,87 (2012 - 1.800, 31) zł
- inżynierijno-technicznych 2.462,07 (2012 - 2. 346, 42) zł
- administracji 1.914,16 (2012 - 1 711,00) zł
- pracowników obsługi 1.303,15 (2012 - 1. 153, 54) zł

7. Wszyscy pracownicy otrzymali:

- w listopadzie jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie (tzw. „karpiove”) w wysokości 500 zł. lub 700 zł. w przypadku pracowników posiadających dzieci,
- w lipcu i sierpniu wypłacono z funduszu socjalnego środki na uzupełnienie kosztów wypoczynku indywidualnego w wysokości 800 zł brutto na pracownika oraz ewentualnych dodatków na dzieci,
- legitymacje uprawniające do korzystania ze zniżki 50% za przejazdy koleją otrzymali zainteresowani pracownicy, odprowadzając stosowny podatek dochodowy od osób fizycznych (19%) od wartości tego dochodu.

8. Z funduszu nagród 48 osób otrzymało nagrody w łącznej wysokości 46.800 zł., a 4 bibliotekarzy dyplomowanych z funduszu przeznaczonego dla nauczycieli akademickich.

9. Biblioteka poddawana została ocenie zgodnie z założeniami prowadzonej kontroli zarządczej. Od połowy roku Biblioteka poddana była także kontroli, która przeprowadzona została przez zewnętrzną firmę audytorską F5 Konsulting.

III. Finanse

1. Budżet Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł po jesiennej **korekcie 14.000 (2012 - 13.800) tys. zł**, a więc był minimalnie niższy od środków roku poprzedniego. Budżet Biblioteki stanowił **2,34%** (2012 - 2,62%) w budżecie Uczelni.

Zgodnie z konstrukcją budżetu Uczelni Biblioteka otrzymała środki z wyszczególnieniem tylko dwóch grup kosztów:

- wynagrodzenia z pochodnymi 8.360 (2012 - 8.000 tys.) zł, co zostało spowodowane przewidywanymi skutkami podwyższenia wynagrodzeń, a nie np. zwiększeniem zatrudnienia,
- zakup książek, czasopism, zbiorów specjalnych i baz danych 2.000 (2012 - 3.050, w 2011 - 3.200 tys.) zł.

Zwraca uwagę znaczny spadek środków przeznaczanych na gromadzenie źródeł i organizację dostępu do zasobów. Wydatki na ten cel zostały przekroczone z powodu zbyt niskiego poziomu założonego w budżecie, mimo wskazania w założeniach do planu finansowo-rzeczowego UAM ile środków na zakup czasopism i baz danych jest niezbędnych w wyniku rozstrzygniętych już postępowań przetargowych! Tak znaczne ograniczenie środków na ten cel jest trudne do zrozumienia w kontekście założeń strategii uczelni, mówiącej o budowie uniwersytetu prowadzącego badania na światowym poziomie!!!

Inne wydatki pokryte miały być z pozostałych środków.

Dla większej kontroli oraz potrzeb wewnętrznych budżet ten podzielono, a następnie wykorzystano w następujący sposób (w tys. zł)*:

Dział budżetu	Plan	Wykonanie	%
1. Wynagrodzenia z pochodnymi w tym:	8.360,000	8.648,800	103,45
a. osobowy fundusz płac		6.409,193	
b. bezosobowy fundusz płac	120,000	160,880	134,07
c. "13 pensja"		466,270	
2. Amortyzacja	-	71,845	-
3. Zakup książek, czasopism i baz danych, zbiorów specjalnych	2.000,000	2.333,514	116,68
a. Zakup książek		613,263	
b. Zakup czasopism i baz danych		1315,134	
c. Zbiory specjalne		405,117	-
6. Druki, wyposażenie i inne materiały	600,000	456,178	76,03
7. Usługi obce i wewnętrzne	1.000,000	1348,244	134,82
8. Podróże krajowe i zagraniczne	100,000	75,143	75,14
9. Koszty utrzymania obiektu	1800,000	1986,073	110,34
10. Pozostałe	-	72,328	-
			-
Ogółem	14.000,000	14.992,125	107,09%

* Dane wg Kwestury UAM na dzień 20.02.2014r.

Budżet zostały minimalnie przekroczony. W porównaniu z ubiegłymi dwoma latami, kiedy to planowane koszty osobowe były przeszacowane, w roku 2012 nie doszacowano ich, co pociągnęło za sobą przekroczenie limitu, nie wynikające ze zwiększenia obsady etatowej czy podwyżek uposażenia. W zakresie gromadzenia kolejny rok z rzędu budżetu odniósł korzyści z faktu poszerzenia zakresu centralnego zakupu podstawowych baz danych.

Korzystano z różnych możliwości samodzielnego pozyskiwania środków zewnętrznych. Aplikowano w roku sprawozdawczym głównie o środki programów projektu Dziedzictwo kulturowe MKiDN, a także środki na Działalność Upowszechniającą Naukę MNiSzW oraz z programów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Starano się intensyfikować działania na rzecz odpłatnego świadczenia usług oraz sprzedaży wydawnictw własnych.

Pozyskano przeszło **1.000,4 tys. zł** (2011 - 860 tys. zł.) tj. 7,9 % w stosunku do dotacji budżetowej, w tym:

- DUN	*350.000,00
- Granty MKiDN	305.057,54
- Kary	187.660,00
- Zapisy, aktywacja (wypożyczalnia i czytelnie)	45.756,00
- Sprzedaż wydawnictw	6.545,27
- Pracownia Mikrofilmowa	32.065,52
- Pracownia Restauracji i Intrologatorka	26.329,00
- inne:	
· aukcje	6.935,00
· usługa skanowania („zamów kopię”)	22.807,00
· PPKN	839,26
· warsztaty AMUR	5.200,00
· rozliczenia wew. na podstawie not obciążających	
- sprzedaż kopii faksymilowych	1.825,00
- zajęcia z przysposobienia bibliotecznego	560,00
Razem	991.579,59
- Dotacja Instytutu Goethego dla Czytelni Niemieckiej	3.000 Euro x 4,1=12.300

*Są to środki przyznane na 2012 w ramach trzech projektów obejmujących łącznie lata 2011-2013. łącznie przyznano na te lata 1.052.063,40 zł, z których w roku sprawozdawczym wydatkowano 657.776,33 zł.

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczono na zakup drobnego wyposażenia, remonty, opłacenie godzin związanych z realizowanymi zadaniami dodatkowymi (retrokonwersja, przenosiny zbiorów, dyżury sobotnio-niedzielne).

IV. Obsługa administracyjno-gospodarcza. Sprawy techniczne.

1. Przyjęto 47.513 (2012 - 53.755), a wysłano 8.856 (2012 -17.236) przesyłek, za kwotę 74.990,48 (2012-78.880,55)zł. Nadal starano się – w celu oszczędności wydatków - przechodzić na korespondencję elektroniczną.

2. Wykonane prace inwestycyjno – remontowe:

W roku sprawozdawczym wykonano na terenie BU jedną poważną pracę remontową- remont kapitalny pomieszczeń Wypożyczalni. Wśród drobniejszych, w dużym stopniu realizowanych ze środków własnych BU, czy siłami jej pracowników wymienić należy:

- Remont pomieszczeń dla Wypożyczalni Międzybibliotecznej
- Remont pomieszczeń: Sekcji Kupna, Oddziału Kontroli Zasobu, Paczkarni
- Wymianę kanalika w tzw. bramie

Na bieżąco usuwano pojawiające się awarie instalacji czy sprzętu.

3. W roku 2013 złożono 112 wniosków o zamówienie publiczne z czego:

- 98 wniosków bez zastosowania ustawy Prawa zamówień publicznych (art. 4 pkt 8),
- 14 wniosków w trybie przetargu nieograniczonego.

V. Gromadzenie zbiorów

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. wol.):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2008	169,0	61,0
2009	179,3	69,1
2010	169,7	64,6
2011	159,1	62,8
2012	159,1	67,9
2013	282,6	173,4

2. Wpływ ogólny wg źródeł wpływu (w wol.):

Źródło wpływów	2013	2012
Kupno	141.399	31.374
EO	103.867	99.073
Wymiana	2.929	2.936
Dary	15.805	16.547
Dublety	18.619	9.140
RAZEM	282.619	159.070

3. Z ogólnego wpływu skierowano do dalszego opracowania **173.435** (2012 - 67.856) jednostek (61,37%).

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano :

Źródło wpływu	2013 (w jednostkach)	2012 (w jednostkach)	Udział % w wykonaniu 2013	Udział % w wykonaniu 2012
Kupno	137.170	26.841	79,10	39,55
EO	31.055	33.854	17,90	48,89
Wymiana	1.531	1.524	0,88	2,25
Dary	3.679	5.637	2.12	8,31
RAZEM	173.435	67.856	100	100

Odnotowano zdecydowanie większe wpływy do zbiorów z kupna, co wiąże się przede wszystkim z zakupem dużej liczby książek elektronicznych. W dalszym ciągu utrzymuje się wysoki poziom preselekcji EO książek i czasopism. Łącznie z tych dwóch źródeł wpływów, uznanych w polityce zarządzania zasobami za podstawowe, wpłynęło 97% (2012 – 89,44%) wszystkich nabytków, przy czym przewaga jest zdecydowanie po stronie kupna. Zmniejszył się natomiast wpływ z wymiany i darów, z których łącznie wprowadzono do zbiorów 3% (2012 – 10,56%) nabytków.

łącznie na zakup książek tradycyjnych i zbiorów specjalnych przeznaczono **1.052.510,81** (2012 - 1.408.392) zł, co oznacza znaczny spadek wydatków na ten podstawowy cel!

5. Zakupiono **5.417** (2012 - 7.401) książek tradycyjnych), w tym **3.061** krajowych i **2.356** zagranicznych (rok wcześniej odpowiednio 5.244 i 2.157), a także **122.341** (2012 - 11.804) e-booków). Dzięki temu użytkownicy mogą korzystać już ze **128.902** (2012 - 18.253) tytułów książek elektronicznych. Drogą kupna pozyskano także 1.270 (2012 - 1.494) jednostek zbiorów specjalnych oraz 8.053 (2012 - 6.020) czasopism i 46 baz danych. Łącznie więc zakupiono 137.170 (2012 - 26.841) jednostek, co zrealizowano po znacznie niższych kosztach.

6. Bardzo rozwijała się usługa Zaproponuj kupno książki, w ramach której na wskazanie pracowników, doktorantów i studentów zakupiono już 558 książek, głównie zagranicznych.

7. Najważniejsze ilościowo źródło wpływów stanowiło w roku sprawozdawczym kupno EO, (97%) co spowodował zakup dużej kolekcji e-book'ów. W tym kontekście zmniejszył się bardzo wpływ z EO. Porównując jednak ten wpływ w liczbach bezwzględnych zaobserwujemy, iż wpływy ogólne z EO były minimalnie większe niż w roku poprzednim. Utrzymano na wysokim poziomie jego selekcję kierując do zbiorów 29,90% wpływów (2012 – 34,2%).

8. Wpływ z wymiany, utrzymał się praktycznie na poziomie kilku ostatnich lat. Wymianę prowadzono z 35 partnerami (w tym 34 bibliotek zagranicznych i 1 krajowa). Kontrahentom BU wysłano łącznie 2.761 (2012-2.722) wol., z których 2.394 (2012 - 2.246) wol. stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM. Spośród otrzymanych od partnerów 2.929 (2012 - 2.936) wol. do zbiorów skierowano 1.531 (2012 - 1.524) wol., a więc 52,3 % spośród nich.

9. Liczba tytułów czasopism w wersji print wprowadzanych do zbiorów zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **3.384** w tym 2.932 polskich i 452 zagranicznych (w 2012 - 4.417 w tym 3.896 polskich i 521 zagranicznych). Zapewnialiśmy również użytkownikom elektroniczny dostęp do **59.607** (2012 - 62.022) tytułów. łącznie więc, użytkownicy mogli korzystać z **62.991** (2012 - 66.439) tytułów czasopism, co uznać należy za wynik bardzo dobry.

10. Wpływy z darów, na kształtowanie których mamy najmniejszą możliwość oddziaływania, wyniósł 15.805 (2012 - **16.547**) jednostek, z których do zbiorów skierowano 3.679 (2012 - **5.637**) czyli 23,3% spośród nich.

11. Wzrósł w stosunku do roku ubiegłego do 101.396 jednostek (2012 - **82.283**) wpływ jednostek pierwotnych i wtórnych zagospodarowanych przez Sekcję Zagospodarowania Druków Zbędnych, z których 68,4% było wynikiem preselekcji EO.

11. W wyniku zagospodarowywania druków zbędnych 9.339 (2012 - 9.875) przekazano bibliotekom sieci, a 30.632 (2012 - 28.717) innym celowym odbiorcom. W ten celowy sposób zagospodarowano minimalnie więcej niż w roku ubiegłym, gdyż 39.971 (2012 - 38.592) jednostek, co stanowi 39,42% (2012 - 46,9%) z zagospodarowywanych wpływów. Z pozostałych materiałów na aukcję skierowano 36.015 (2012 -28.410), na kiermasz 4.790 (2012 - 1.408), na makulaturę przekazano 18.348 (2012-11.653) jednostek. Na listę dubletów wpisano kolejnych 2.179 (2012 - 1.849) tytułów.

12. Łącznie na gromadzenie wydano (w zł.):

	2012	2013	zmiany w %	Udział %	
				2012	2013
Czasopisma, e-booki, bazy danych	2.462.405,03*	2.544.656,23 **	+3,34	63,61	70,14
Książki	898.283,76	650.085,69	-27,63	23,21	18,07
Zbiory specjalne	510.108,48	402.425,12	-21,11	13,18	11,19
łącznie	3.870.797,27	3.597.167,04	-7,07	100,00	100,00

* W tym wydatki BU wyniosły 1.306.377,97 zł, a wydziałów 1.156.027,06 zł.

** W tym wydatki BU wyniosły 1.329.374,08 zł, a wydziałów 1.215.282,15 zł.

Łączne wydatki na organizowanie dostępów do zasobów zmalały w stosunku do roku ubiegłego o przeszło 7%. Zauważalny jest spadek wydatków ponoszonych przez wydziały.

13. Utrzymano umieszczanie na stronie www Biblioteki ogólnie dostępnych wykazów: książek poszukiwanych przez Bibliotekę oraz oferowanych przez nią do zbycia dubletów, co jednak wbrew oczekiwaniom, nie wpłynęło w znaczący sposób na współpracę z otoczeniem. Wzrastającą popularnością cieszyła się usługa Zaproponuj kupno książki, poprzez którą pragniemy nadal zapraszać szersze grono użytkowników do współpracy przy wskazywaniu tytułów, które BU winna zakupić do zbiorów.

14. Struktura tematyczna nabytków wprowadzanych do zbiorów nie uległa zasadniczej zmianie w stosunku do roku ubiegłego (zob. zał.),

15. Kontynuowano akcję selekcji tych wydawnictw ciągłych, do których archiwów zapewniono dostęp elektroniczny.

16. Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł na koniec 2013 roku:

Rodzaj materiału	Nowe	Odpisane	Stan
Książki	18.029	9.758	1.680.332
Czasopisma	18.308	4.463	683.359
Zbiory specjalne	2.475	-	499.195
Razem	38.813	14.221	2.862.886

VI. Opracowanie zbiorów

1. W zakresie opracowania zbiorów wzorem lat ubiegłych utrzymano zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelnicy, czy też zaliczanych

do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Nadal realizując projekt DUN-owski poddawano retrokonwersji materiały z dawnego zasobu Kaiser Wilhelm Bibliothek. Utrzymano wysoki poziom współpracy z NUKAT - em, zarówno w zakresie przejmowania rekordów jak i nasycania katalogu rekordami i hasłami opracowanymi w BU.

2. Alfabetyczne dzieł zwartych:

Zadanie	2012	2013
Opracowane rekordy:		
- nowe	7.055	12.884
- przejęte	16.313	14.940
- poprawione	682	884
- wtórne	8.555	8131
- e-dokumenty	4	4
Hasła khw nowe	4.619	7.175
Poprawione	776	1.310
Zinwentaryzowano wol.	22.495*	21.708**
o wartości w zł.	1.529.646,40	1.364.493,57
NUKAt przyjął:		
- rekordów	8.448	11.915
- haseł formalnych	4.619	7.175

*Poza 20.908 rekordami nowości bazę uzupełniło 8.341 rekordów po retrokonwersji

**Poza 21.418 rekordami nowości bazę uzupełniło 10.252 rekordów po retrokonwersji

Ogólnie pracowano na 31.960 (2012 - 32.609) rekordach, z których 21.708 (2012 - 23.372) stanowiły rekordy nowe w bazie. Rekordy przejęte stanowiły 53,7 % (2012 - 69,8 %). Mniejsza liczba przejętych rekordów wynika z faktu realizacji retrokonwersji KWB.

Wykreślono z inwentarzy 8.979 (2012 - 40.205 sygn.), czyli na poziomie lat poprzednich. Wielkość odnotowana dla roku 2012 wynikała z przeniesienia na stan Biblioteki Instytutu Kultury Europejskiej w Gnieźnie blisko 35,2 tys. spośród nich.

3. Czasopisma:

Zadanie	2012	2013
Rekordy bibliograficzne	1.174*	1.205 **
Rekordy egzemplarzy	840	910
Rekordy pozycji (wol.)	6.506	8.324
Kontrola	484	381
Założono nowych sygnatur:	187	261
NUKAT przyjął:		
rekordów	592	549
haseł formalnych nowych	414	538
haseł zmodyfikowanych	111	137

Skopiowano z NUKATU	392	458
Ilość wol. czasopism bieżących dopisanych do inwentarzy	3.390	2.614

*w tym 592 rekordów nowych, 198 po modyfikacji i 458 pobrane z NUKATU

** w tym 549 rekordy nowe, 131 po modyfikacji i 378 przejęte z NUKATU

4. Klasyfikacja rzeczowa:

Zadanie	2012	2013
opracowane rekordy: nowe	4.607	4.607
przejęte	13.050	15.257
retrokonwersja	5.688	9.180
łącznie:	23.345	29.044
Sprawdzanie rekordów zwrotów	1.499	1.471
Kontrola haseł przedmiotowych	475	281
NUKAT przyjął:		
- haseł wzorcowych	355	466
- haseł przedmiotowych-rozwiniętych	5.033	6.329

Rekordy przejęte 15.257 stanowiły 52,53% z 29.044 rekordów opracowanych (2012 - 55,90%).

5. Prace nad katalogiem tradycyjnym i elektronicznym kart zdigitalizowanych objęty:

KATALOG ALFABETYCZNY

Zadanie	2012	2013
Włączono kart	153	186
Wyłączono kart	8.083	6.725
Usunięto skanów kart zdigitalizowanych	574	7.854
Wyznaczone egzemplarze prezencyjne	533	216
Odblokowano	57	145
łącznie wyznaczono:	23.134	23.205

KATALOG RZECZOWY

Zadanie	2012	2013
Szeregowanie, przeklasyfikowywanie i wyłączanie kart	7.135	3.577
Usuwanie kart zagubień	752	1.262

6. Zakończono retrokonwersję katalogu kartkowego systematycznego, dzięki czemu czytelnicy otrzymali zdalny dostęp do głównych katalogów starego zasobu.

VII. Zbiory specjalne

1. Zgromadzono 2.344 (2012 - 2.733) jednostek zbiorów specjalnych. Liczba jednostek pozyskanych drogą kupna wyniosła 1.225 (2012 - 1.494), wymiany 23 (15), darów 142 (133), a jako EO 954 (1.091).
2. Kolejny rok z rzędu zgromadzono mniej jednostek, co stało się wynikiem zmniejszenia wpływów nieodpłatnych pozyskanych jako EO, ale także jednostek zakupionych. Poziom merytoryczny tych drugich (w tym starych druków – np. poloniców XVI wieku, zbiorów ikonograficznych – kolekcja 3330 zdjęć dokumentacji konserwatorskiej, zbiorów rękopiśmiennych – np. 3 sztambuchy) uznać można za bardzo zadawalający. Nadal starano się aktywnie uczestniczyć w aukcjach, nabywając na nich wartościowy, rzadki, poszukiwany, ale czasem dość drogi materiał.
3. Opracowano 4.613 (2012 - 2.733) jednostek, zwracając uwagę nie tylko na opracowywanie nowych wpływów, ale także na retrokonwersję starego zasobu.
4. Podobnie jak w roku 2011 z przyczyn finansowych (obcięcie budżetu) nie zlecano konserwacji firmom zewnętrznym, co trzeba podkreślić jako zjawisko negatywne.
5. Pracownia Restauracji Książki wykonała natomiast więcej, bo 483 (2012 - 320) różnego rodzaju zabiegi konserwatorsko-introligatorskie, w tym pełną konserwację 2 obiektów, konserwację zachowawczą 47.
6. W zakresie zbiorów należących do dawnego Narodowego Zasobu Bibliotecznego, podlegającego szczególnej ochronie sprawowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych, wykonywano szereg prac porządkowych oraz poddawano go intensywnej retrokonwersji. Stan ilościowy zasobu nie zmienił się zasadniczo w stosunku do roku poprzedniego i liczył:
  - stare druki - 75.000 wol.
  - rękopisy - 9 188 jedn. inwentarzowych
  - zbiory ikonograficzne - 10.000 jednostek
  - zbiory kartograficzne - 20.000 jednostek
  - księgozbiór KWB - 200 000 wol.
  - zbiory masońskie - 69.000 wol.
  - książki i czasopisma 1801-1939 oraz DZS - 20.000 wol.
7. Z czytelni Oddziału skorzystało 426 (2012 - 664) czytelników, którym udostępniono łącznie 4.002 (2012 - 7.769) obiektów oraz nagrań. Zauważony spadek udostępnień nie jest prosto wytłumaczalny i stanowi powód do zmartwienia z uwagi na wartość posiadanych zbiorów i troskę przykładaną do jego gromadzenia i opracowania.
8. Do Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 16.498 (2012 - 21.956) obiektów, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego liczba pozycji wprowadzonych przez BU do WBC wyniosła łącznie 94.001.

VIII. Kontrola zasobu.

1. Sekcja Skontrum Oddziału Kontroli Zasobu w ramach bieżącej kontroli księgozbioru sprawdziła, tak jak w roku ubiegłym, 103 tys. sygnatur stwierdzając 915 (2012 - 900) zagubień. Prowadziła szereg różnorodnych prac związanych z porządkowaniem zasobu i informacji o nim, kuponoteki i kont wypożyczalni oraz sprawdzała zamówienia czytelnicze niezrealizowane z powodu uznania zagubienia. Ogólnie stwierdzono 1.960 (2012 - 1.505) zagubień. Kontynuowano akcję wpisywania do bazy komputerowej sygnatur książek wycofanych lub zagubionych, odnotowując 3.560 (2012 - 3.400) sygnatur co umożliwia sprawniejsze prowadzenie typowego skontrum.
2. Sekcja Melioracji Oddziału Kontroli Zasobu wykonując niezbędne prace nad zamkniętym katalogiem alfabetycznym – a od roku 2012 także jego wersją elektroniczną - wyjmowała karty główne (bez cudzysłowu) i odsyłaczowe książek poddawanych retrokonwersji, wyselekcjonowaniu (zgodnie z zasadami selekcji retrospektywnej) oraz książek zagubionych i równolegle usuwała skany tych kart, oznaczała książki jednoegzemplarzowe do wyłącznego korzystania na miejscu. W wyniku tych prac wyjęto 6.725 kart katalogowych, usunięto 7.854 skany kart. (zob. p.VI.5).
3. Sekcja Melioracji OKZ scaliła 1.640 (2012 - 2.102) tytułów wydawnictw rozproszonych i niepełnych, wyznaczyła do retrokonwersji 2.629 (2012 – 4.619) wol., wyselekcjonowała 2.640 wol., sprawdziła 1.960 zakładek książek zagubionych, tzw. „zagubień” przekazanych z Sekcji Skontrum, współpracowała z Sekcją Zagospodarowania Druków Zbędnych Oddziału Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów w zakresie przekazywania materiałów z zasobu BU.
4. Prace w zakresie kontroli zasobu i zapisu katalogowego bywają czasami niezauważane, ale są jednak bardzo istotne w zakresie poprawy informacyjności katalogu oraz stanu księgozbioru Biblioteki Uniwersyteckiej.

IX. Przechowywanie i ochrona zbiorów

1. Przemieszczono ok. 33 tys. wol., (2012 - 60 tys.), głównie w obrębie magazynu głównego.
2. Ponieważ przechowywanie części zbiorów w magazynach zastępczych utrudnia ich udostępnianie, generując dodatkowe koszty obsługi zamówień, wypracowano i przetestowano nowy system organizacji pracy, który wdrożony zostanie w pełnym zakresie od 2014 roku.
3. Przystosowano technicznie do udostępniania 32,2 (2012 - 37,1) tys. woluminów książek i czasopism.
4. Oprawiono łącznie 3.625 (2012 - 2.944) wol., w tym Pracownia Restauracji Książki 1.213 (2012 - 1.337), a zakłady zewnętrzne 2.412 (2012 - 1.607) wol.

5. Poza wspomnianymi już pracami konserwatorskimi, wykonano 285 opraw i napraw restauracyjno-konserwatorskich i w ramach drobnych prac konserwatorsko-introligatorskich, wykonano również 105 pudeł, 5 futerałów na zbiory, 959 teczek oraz naprawy 42 bloków książek.
6. Dla UAM wykonano kilkadziesiąt tub na dyplomy h.c., futerałów oraz różnego rodzaju pudeł, a także 3 oprawy, 505 tub na dyplomy doktorskie.
7. Przeprowadzono dezynfekcje 60 (2012 – 43) wsadów materiałów w komorze próżniowej na potrzeby własne oraz - odpłatnie - dla podmiotów zewnętrznych.
8. Pracownia Mikrofilmowa i Digitalizacji wykonała 152 (2012 - 211) filmy, tj. 68,3 (2012 - 105) tys. klatek mikrofilmowych oryginałów oraz 256 (2012- 357) filmów diazo, tj. przeszło 118 (2012 - 158) tys. klatek. W ramach skanowania wykonano łącznie blisko 245 (2012- 264) tys. plików i 4,5 (2012 – 4,3) tys. wydruków. Wykonano 14,4 (2012 – 23,3) tys. kserokopii z mikrofilmów i oryginałów.

IX. Udostępnianie zbiorów

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano minimalny spadek, odnotowując ich 193.937 (2012 - 194.358, 2011- 199.511, a 2010 -183.485). Ze złożonych zamówień realizowano 176.392 (2012 - 177.898), co oznacza, że wskaźnik zrealizowanych zamówień wyniósł **91%** (2012 - 91,53%; 2011 - 90,93% ; 2010 – 89,93%). Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 17.545 tj. 9% (2012- 16.460 tj. 8,5%) wszystkich złożonych. Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano **8,3%** (2012 - 7,9%) ze złożonych zamówień. Liczba zamówień niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia spadła natomiast o przeszło 35% w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **0,7%** ze wszystkich zamówień. Ten fakt bardzo cieszy, stanowiąc wyniki działań podejmowanych na rzecz kontroli poprawności ustawienia księgozbioru, w ramach których sprawdzono w roku sprawozdawczym 330 tys. sygnatur.
2. W roku sprawozdawczym zarejestrowało się w BU 7.608 (2012- 8.488) czytelników, co sprawiło, iż łączna liczba kont czytelniczych wyniosła na jego koniec 66.094 (2012 - 65.976), w tym aktywnych w wypożyczalni 16.939 (2012 - 23.513).
3. W Oddziale Udostępniania udostępniono łącznie **532.832** (2012 - 568.558) wol., co oznacza spadek o 6,3%. Udostępniono:
  - w czytelniach **226.686** (2012 - 233.644) wol., co oznacza spadek o 3,8%
  - poprzez wypożyczalnię miejscową: **297.508** (2012 - 326.177) wol., spadek o 8,8 %, w tym: bezpośrednio z Księgozbioru Wypożyczalni 126.628 (2012- 152.267), spadek o 16,8%, natomiast z magazynu i pracowni 162.913 (2012 - 165.476) co oznacza spadek o 1,5%

- poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną **3.310** (2012 - 3.458) wol. co oznacza spadek o 3,5%

Wypożyczalnia przyjęła 301.166 (2012 - 327.145) zwrotów, z których 69.294 (2012 - 50.610) tj. 23 % (2012 - 15,5%) stanowiły zwroty przeterminowane, ale o krótszym okresie przekroczenia terminu zwrotu.

Na minimalnie niższym w porównaniu z rokiem ubiegłym poziomie bo 12,5% (2012 - 13%) utrzymał się odsetek książek zamówionych, a nieodebranych w wypożyczalni, co nadal wydaje się być poziomem wysokim.

Gorszy wynik w zakresie wypożyczeń tłumaczy kilkumiesięczny remont pomieszczeń.

4. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły w tradycyjny sposób 4.492 (2012 - 8.383) jednostek, co daje łącznie **537.324** (2012 - 576.941) rejestrowanych udostępnień. Suma ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelników w ramach tzw. wolnego dostępu do półek.

5. W roku sprawozdawczym zarejestrowano łącznie 486 (2012 - **460 tys.**) wejść do kupowanych zasobów e-źródeł. Z zasobów wprowadzonych przez BU do WBC skorzystano 1.360 (2012 - **1.063 tys.**), a z AMURa pobrano posadowione na nim teksty 995 (2012 - **382**) tys. razy. łącznie więc zarejestrowano **2,85 mln** (2012 - 1.905 tys.) e-udostępnień, które zsumowane z **537 tys.** tradycyjnymi dają łącznie **3,4** (2012 - 2.48) mln. udostępnień. Udostępnienia elektroniczne stanowią więc **blisko 85 %** wszystkich. Pokazuje to po raz kolejny pogłębiającą się od kilku lat w wyniku realizowanych założeń zmianę w sposobie funkcjonowania Biblioteki Uniwersyteckiej.

6. Wykorzystując fakt prowadzenia remontu, dokonano selekcji Księgozbioru Dydaktycznego Wypożyczalni usuwając **6.946** (2012 - 2.769) nieaktualnych podręczników. Wprowadzono do niego **3.343** (2012 - 4.133) nowości, w wyniku czego liczył on na koniec roku **84.138** (2012 - 87.854) wol.

7. Wszystkie czytelnice (poza Bibliologiczną) czynne były w soboty do godz.17.00, a trzy z nich w niedziele do 13.00. łącznie czytelnice były dostępne przez 62 godziny w tygodniu.

8. Utrzymano dotychczasową organizację pracy Biblioteki, otwierając jej agendy dla czytelników także w miesiącu sierpniu oraz przedłużając do godzin nocnych prace w trzech tygodniach semestrów letniego i zimowego.

9. Do księgozbiorów czytelników wprowadzono łącznie blisko 3,1 tys. nowości wycofując 2,3 tys. książek mniej aktualnych. Księgozbiór podręczny czytelników, liczy przeszło **36 tys.**

jednostek wydawnictw zwartych, prasy retrospektywnej, dokumentów audiowizualnych i mikrofilmów oraz blisko 1.200 bieżących tytuły czasopism i gazet.

10. Czytelnie odwiedziło o 2% więcej osób niż w roku ubiegłym, a wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych w czytelnich wyniósł 5,4 (2012 - 5,55), a dla księgozbioru dydaktycznego Wypożyczalni 1,51 (2012 - 1,72).

X. Działalność informacyjna i informacyjno-usługowa

- 1.** Biblioteka zapewniała na bieżąco dostęp do 48 baz danych, kupowanych samodzielnie oraz finansowanych centralnie przez MNiSW. W doborze baz reagowano na życzenia i opinie użytkowników oraz brano pod uwagę statystyki ich wykorzystania.
- 2.** Zainteresowanie usługą Ask a Librarian, umożliwiającej codzienny kontakt z 19 specjalistami do godziny 23.00, utrzymywało się na ubiegłorocznym poziomie, gdyż obsłużono przeszło 5,5 tys. zapytań.
- 3.** System działania bibliotekarzy dziedzinowych nie funkcjonował do końca zgodnie z założeniami, co spowodowane zostało wieloma problemami natury administracyjno - formalnej, ale także osobowościowej ze strony potencjalnych naszych kontrahentów, co spowoduje od 2014 roku wprowadzenie zmian organizacyjnych. Kontynuowano rozbudowywanie portali dziedzinowych, widocznych ze strony www.
- 4.** Dbano o prawidłowe funkcjonowanie multiwyszukiwarki, umożliwiającej jednoczesne przeszukiwanie wszystkich zasobów licencjonowanych (baz danych, czasopism i książek elektronicznych), dostępnych w open accesie, własnych zasobów elektronicznych (AMUR, WBC) oraz katalogów BU, starając się o jej szerokie rozpropagowanie wśród naszych użytkowników.
- 5.** Bardzo dobrze rozwijała się wprowadzona rok wcześniej usługa odpłatnego zamawiania skanów materiałów ze zbiorów BU. Dużym zainteresowaniem użytkowników cieszyły się 3 bezpłatne skanery.
- 6.** W celu promowania nowoczesnych usług informacyjnych, ale także szkolenia w zakresie ich stosowania, odbyto szereg spotkań, szkoleń, warsztatów na wydziałach jak i w BU, a także cykl spotkań z władzami dziekańskimi. Z żalem stwierdzić należy, że tylko połowa z nich skorzystała z zaproszenia.
- 7.** Sporządzono na zapytanie użytkowników łącznie 130 kwerend tradycyjnych i elektronicznych oraz poszukiwań bibliograficznych.

8. We wszystkich komórkach organizacyjnych nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji.
9. Nadal podejmowano działania promocyjne realizowane bezpośrednio na wydziałach, intensyfikowano współpracę z telewizją uczelnianą, przedstawicielami miejscowych mass mediów. Przygotowywano ulotki, bieżąco informowano społeczność uczelni poprzez ogólnodostępne komunikaty mailowe.
10. Biblioteka zorganizowała 11 wystaw, wśród których na szczególną uwagę zasługują: Derwich á propos; Hipolit Cegielski 1813 – 1868; Wacław Taranczewski. Prace na papierze; XVIII Poznański Przegląd Książki Naukowej oraz Henryk Kot (1927-2008). Życie i twórczość.
11. W rankingu „The Ranking Web of World Repositories”, przygotowywanym przez Najwyższą Radę Badań Naukowych w Madrycie, AMUR przesunął się z miejsca 274 na 182 – czyli o 92 miejsc (w 2011 była na miejscu 485).
12. Różnymi szkoleniami wewnętrznymi z zakresu baz danych, informacji, usług informacyjnych objęto przeszło 230 pracowników.
13. Obsłużono 16 zorganizowanych grup wycieczkowych zwiedzających BU.

XI. Działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza, wydawnicza i popularyzatorska

1. Zajęcia z Edukacji informacyjnej i źródłowej. Przyniesienie biblioteczne realizowano zasadniczo w postaci szkolenia zdalnego, choć dla zainteresowanych utrzymano także formę tradycyjną (7 grup). Zaliczyli je studenci stacjonarni, ale korzystali z niego także studenci zaocznicy i wieczorowi. Zakończono prace nad nową formą kursu e-learningowego, który od października był dostępny na platformie Moodle UAM. Szkolenia zaliczyło przeszło 7,1 tys. studentów (2012- 5,9 tys.). Prowadzono także szkolenia dla pracowników nauki oraz doktorantów.
2. Szkolenie wewnętrzne dla nowo przyjętych pracowników systemu biblioteczno – informacyjnego po raz pierwszy od wielu lat nie odbyło się z powodu braku chętnych. 9 osób brało udział w lektoratach języka angielskiego, 7 niemieckiego. W lektoratach wewnętrznych z jęz. angielskiego, francuskiego i niemieckiego uczestniczyły 26 osoby.
3. Zaocznicy studiowali i byli słuchaczami studiów doktoranckich oraz podyplomowych 11 osób.
4. Staże w BU odbyły 4 osoby z bibliotek polskich w ramach obowiązkowych praktyk awansowych i 16 w ramach praktyk studenckich, a podobne staże w innych bibliotekach krajowych odbyło 12 pracowników BU.

5. Kontynuowano kierowanie pracowników na tygodniowe staże zagraniczne w ramach programu Erasmus, które zrealizowało 3 pracowników z BU i 3 osoby z bibliotek systemu.
6. Kilkanaście osób prowadziło zajęcia na specjalizacji dokumentalistyczno-bibliotekarskiej oraz na studiach podyplomowych organizowanych przez IFP, WSUS, na kursie dla nauczycieli zorganizowanym przez ODN.
7. Na zasadach wolontariatu współpracowało z BU 5 studentów i absolwentów uczelni wyższych, którzy zrealizowali łącznie 720 godzin.
8. Organizowano cyklicznie zebrania naukowe i spotkania promocyjne dotyczące m.in. prezentacji wyników badań własnych pracowników, relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, zagadnień dotyczących problemów współczesnego bibliotekarstwa i ich przełożenia na praktykę BU, wykładów okolicznościowych towarzyszących prezentowanym wystawom, promocji książek.
9. Z okazji Tygodnia Bibliotek, zorganizowano 4 wykłady, okazjonalną wystawę, Wieczór w Bibliotece Uniwersyteckiej (zwiedzanie Biblioteki, prezentacja zbiorów, koncert). Uczestnicząc w organizowanych przez UAM Nocy Naukowców i Festiwalu Nauki pracownicy BU wygłosili 6 wykładów.
10. Realizowano trzy działania cykliczne w ramach: Poznańskiej Dyskusyjnej Akademii Komiksu, Akademii Filmowej Czytelni Niemieckiej oraz WierszYstawki współorganizowane z Grupą Na Krechę. Udostępniano pomieszczenia BU i współorganizowano inne działania, np. po raz pierwszy Turniej karcianej gry kolekcjonerskiej Magic the Gathering.
11. W celu przygotowania kolejnego rocznika czasopisma Biblioteka 6-krotnie zbierał się zespół redakcyjny, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze, co zaowocowało wydaniem kolejnego tomu, nadal znajdującego się na liście czasopism punktowanych MNiSW (z punktacją 5 pkt.). Streszczenia z rocznika bieżącego zostały odnotowane w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Sciences and Humanities.
12. Zorganizowano 2 seminaria i warsztaty, w tym polsko-niemieckie Kolokwium Bibliotekarskie, ogólnopolski warsztat związany z organizacją i funkcjonowaniem repozytorium instytucjonalnego.
13. W ramach kontaktów międzynarodowych przyjęto 2 gości. Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali do różnych ośrodków indywidualnie 13 razy w ramach umów o współpracy, projektu Erasmus oraz na konferencje zagraniczne, staże, targi i dla przeprowadzenia kwerend.
14. Wzorem lat ubiegłych z okazji Dnia Bibliotekarza zorganizowano wyjazd szkoleniowo - integracyjny, tym razem na Kampus na Morasko.
15. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych:

- 71 osób wzięło udział w konferencjach krajowych (wygłaszając 33 referaty i 6rotnie przewodnicząc sesjom), a 6 uczestniczyło w konferencjach zagranicznych wygłaszając 2 referaty
- pracownicy BU opublikowali 1 wydawnictwo zwarte, 38 artykułów w wersji drukowanej i 2 w wersji elektronicznej oraz przygotowali 3 recenzje wydawnicze
- sześć osób pełniło funkcję członka redakcji rocznika Biblioteka, jedna brała udział w pracach rad programowych czasopism i serii ogólnopolskich; kilkanaście w pracach instytucji i stowarzyszeń naukowych, kulturalnych, społecznych.

16. W ramach działalności wydawniczej własnym nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej ukazały się: kolejny numer rocznika Biblioteka (wersja e i p), tom materiałów pokonferencyjnych oraz kolejny zeszyt z serii Antiquitates.

17. Biblioteka kontynuowała funkcję koordynatora ogólnopolskiego programu prowadzonego pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, realizowanego przez Zespół ds. standaryzacji.

18. W roku sprawozdawczym Biblioteka zorganizowała 50 różnego rodzaju imprez, spotkań o charakterze popularno-naukowym, oświatowym wystawienniczym, w których uczestniczyło przeszło 3.000 osób.

XII. System komputerowy i komputeryzacja

1. Wdrożona w końcówce roku 2012 multiwyszukiwarka SUMMON umożliwiająca z poziomu jednej ramki wyszukiwawczej przeszukiwanie zasobów wspólnego katalogu on-line Biblioteki Uniwersyteckiej i wszystkich bibliotek wydziałowych, subskrybowanych przez biblioteki baz danych, czasopism elektronicznych, ebooków, zbiorów Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej i repozytorium instytucjonalnego AMUR odwiedzona została 111 tys. razy.

2. Z platformy Elektronicznego Katalogu Kartkowego DIGIT-CARDS – umożliwiającej nie tylko zdalne przeszukiwanie, ale również składanie zamówień do czytelń z zeskanowanych kart tradycyjnego katalogu alfabetycznego i katalogu zbiorów specjalnych – złożono ponad 1750 zamówień. Równocześnie podjęto decyzję o uzupełnieniu bazy o karty katalogu systematycznego. Umożliwi to szczególnie pracownikom naukowym i doktorantom jeszcze sprawniejsze poszukiwania tematyczne.

3. Dążąc do ujednolicania technik w systemie biblioteczno-informacyjnym UAM wdrożono i administrowano wspólnym dla wszystkich bibliotek oprogramowaniem LIBSMART STATISTIC. Jest to uniwersalna, wielomodułowa platforma statystycznej rejestracji

odwiedzin w czytelniach oraz rejestracji książek z księgozbiorów podręcznych. Jednolita metodologia zbieranych danych ułatwi przeprowadzenie analizy porównawczej – udostępniania zbiorów oraz odwiedzin w całym systemie biblioteczo-informacyjnym UAM.

4. Rozwijano aplikację LIBSMART COPY – w pełni zautomatyzowanego i zintegrowanego z komputerowym systemem bibliotecznym programu umożliwiającego zdalne składanie zamówień na digitalizację artykułów, bądź fragmentów książek oraz uiszczanie opłat za usługę reprograficzną z wykorzystaniem bankowości elektronicznej. W roku sprawozdawczym zrealizowano 1.437 zamówień na łączną kwotę 22.087 zł.
5. Wypracowano optymalny model kształcenia umiejętności informacyjnych dla studentów UAM w oparciu o przygotowaną platformę Centrum Edukacyjnego BU. Została ona zaprojektowana i wdrożona z zachowaniem najnowocześniejszych standardów kształcenia na odległość, zintegrowana z Centralnym Systemem Uwierzytelniania oraz USOS. Całoroczne prace implementacyjne zwieńczone zostały przygotowaniem 15 multimedialnych kursów e-learningowych z zakresu Edukacji informacyjnej i źródłowej.
6. Oddział ds. systemu biblioteczo-informacyjnego koordynował prace administracyjne nad sprawnym funkcjonowaniem komputerowego systemu bibliotecznego HORIZON, jak również nad programami i aplikacjami okołosystemowymi w Bibliotece Uniwersyteckiej i wszystkich bibliotekach systemu biblioteczo-informacyjnego UAM. Ostatecznie wyodrębniono Kolegium Europejskie z kolekcji BU, wdrożono usługę elektronicznych zamówień magazynowanych w Bibliotece Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej, przygotowywano tę samą usługę dla Biblioteki Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu. Przez cały rok w ponad 20 lokalizacjach systemowych sprawdzano wszystkie opisy bibliograficzne tworzone przez bibliotekarzy, generowano raporty statystyczne, dodawano kolekcje, wprowadzano wyjątki kalendarza oraz na żądanie zmieniano limity i okresy wypożyczeń, zwrotów, prolongat zamówień i rezerwacji. Koordynowano szkolenia dla bibliotekarzy sieci z zakresu opracowania zbiorów zwartych, ciągłych i czasopism, a także z korzystania z aplikacji okołosystemowych. Oprócz bieżącej działalności administracyjnej – inicjowano albo włączano się w dyskusje nad nowymi modelami udostępniania zbiorów elektronicznych, rozszerzania kanałów płatniczych w usługach zdalnych, wdrażania na Uczelni identyfikatorów dokumentów elektronicznych (DOI), uruchamiania systemów zdalnego zarządzania procesami redakcyjnymi dla czasopism uczelnianych (OJS), zintegrowanego w kraju systemu wymiany międzybibliotecznej. Wymienione elementy zwiastują konieczność dokonania jak najszybszych przekształceń organizacyjnych – powiązanych także z wyborem na UAM nowego systemu bibliotecznego.

7. W roku sprawozdawczym uruchomiono również zintegrowaną z systemem bibliotecznym, wielomodułową platformę LIBSMART ASSISTANT – aplikację działającą w chmurze, zbierającą zgłoszenia kierowane przez użytkowników za pośrednictwem kanałów komunikacji elektronicznej. Dzięki tej nowatorskiej platformie usługa ASK A LIBRARIAN jest jeszcze bardziej dostosowana do aktualnych międzynarodowych standardów udzielania informacji bibliotecznej. Wszystkie zgłoszenia zbierane są w jednej bazie danych, a dzięki ujednocionej kategoryzacji typów zgłoszeń oraz użytkowników – Biblioteka Uniwersytecka może poszczycić się dokładnymi statystykami udzielania informacji w przestrzeni wirtualnej.
8. W bibliotekach systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, na nowych stacjach roboczych instalowano komputerowy system biblioteczny, podłączano aplikacje wygasłych zamówień i rezerwacji, nadawano uprawnienia w systemie Cham2Hor do pobierania opisów bibliograficznych i haseł wzorcowych z narodowego uniwersalnego katalogu NUKAT, umożliwiano także sprawdzanie zaległości w bibliotekach Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych.
9. W ramach zakupu sprzętu komputerowego zakupiono 3 laptopy, 20 zestawów komputerowych oraz jednostkowo drukarki, monitory, zasilacze, czytniki kodów kreskowych, skanery.
10. Zakupiono nowe lub zaktualizowano wersje istniejących programów, niezbędnych dla zapewnienia właściwego funkcjonowania BU i pełnienia przypisanych jej zadań.
11. Sprawowano nadzór merytoryczny i administrowano bazą ogólnopolskiego programu Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, a także dostępną dla głównych bibliotek miasta Poznania wspólną bazą druków wielkopolskich z lat 1801-1914.
12. Na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła:

	2009	2010	2011	2012	2013
Opisy bibliograficzne	608.726	650.362	687.182	728.857	781.478
pozycje	1.493.975	1.597.037	1.691.157	1.779.644	1.868.971

XIII. Archiwum Biblioteki

1. Na bieżąco przejmowało akta z komórek organizacyjnych BU, przeprowadzało brakowanie akt oraz ich przekazywanie do AP w Poznaniu.

2. Pracownik Archiwum:

- wykonał 27 kwerend (2012 -18)
- opracował 48 nowe jednostki archiwalne (2012- 70),
- udostępnił 163 (2012 - 124) jednostek archiwalnych.

XIV. Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Ciężeniu

1. Udostępniono 137 (2012 - 457 woluminów oraz wykonano 617 (2012 – 743) stron kserokopii.

2. Wygłoszono 14 prelekcji nt. wolnomularstwa i zbiorów masońskich dla grup krajowych i zagranicznych oraz udzielono 7 informacji rzeczowych w oparciu o zbiory.

Opracował: dr hab. Artur Jazdon

**WPLYW DOKUMENTÓW NOWYCH
I NOWYCH PRZEJĘTYCH (razem)
WEDŁUG DYSCYPLIN WIEDZY**

Symbol	Dział	2010 (nowe + nowe przejęte)		2011 nowe + nowe przejęte)		2012 nowe + nowe przejęte)		2013 (nowe + nowe przejęte)	
		vol.	%	vol.	%	vol.	%	vol.	%
A	Informatyka, Encyklopedie, Prasoznawstwo	199	1,08	164	0,97	155	0,99	152	0,87
B	Bibliotekoznawstwo	188	1,03	166	0,98	145	0,92	134	0,76
CDE	Nauki pomocnicze, Historia	1865	10,17	2046	12,10	2392	15,23	2959	16,89
Ew-Ez	Kultura	354	1,93	343	2,03	414	2,64	279	1,59
F	Wojskowość	155	0,84	227	1,34	185	1,18	305	1,74
GH	Nauki społeczne, Ruchy społeczne	1091	5,95	997	5,90	981	6,25	882	5,03
I	Socjologia	303	1,65	345	2,04	381	2,43	402	2,30
K	Ekonomia	1337	7,29	1145	6,77	896	5,71	1092	6,23
L	Prawo	1400	7,63	1422	8,41	1368	8,71	1552	8,86
M	Sztuka	1525	8,31	1352	8,00	1205	7,67	1550	8,85
NO PQZ	Filologia	4330	25,82	4813	26,23	3873	24,67	4222	24,10
R	Filozofia, Psychologia	624	3,72	733	4,88	770	4,90	790	4,51
S	Pedagogika	946	5,64	1167	6,36	823	5,24	799	4,56
T	Religioznawstwo	1897	11,31	1886	10,28	1160	7,39	1272	7,26
U	Geografia	328	1,96	295	1,61	181	1,15	248	1,42
V	Matematyka, Astronomia	98	0,58	101	0,55	47	0,30	55	0,31
W	Nauki przyrodnicze	434	2,59	375	2,04	282	1,80	377	2,15
X	Medycyna	189	1,13	169	0,92	123	0,78	142	0,81
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	283	1,69	390	2,13	320	2,04	308	1,76
		16,770	100,00	18,346	100,00	15,701	100,00	17,520	100,00

